

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๔๑/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๓๗/๒๕๕๕

วันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ ประกอบมาตรา ๖ หรือไม่

ศาลปกครองสงขลาส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดี (นายสะสมแอ ปะคอต) ในคดีหมายเลขคำที่ ๑๕๔/๒๕๕๔ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องนายอำเภอหนองจิก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อศาลปกครองสงขลา ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน บ้านกาเดาะ หมู่ที่ ๓ ตำบลลิปะสะโง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งอำเภอหนองจิก ที่ ๒๑๕ /๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากตรวจสอบคุณสมบัติเพิ่มเติมพบว่าผู้ฟ้องคดีเคยต้องคำพิพากษาศาลอาญาธนบุรี ถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ อันเป็นลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช

๒๕๕๓ มาตรา ๑๒ (๑๑) ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและคำสั่งยกอุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อศาลปกครองสงขลา

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องต่อศาลปกครองสงขลาขอให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย โดยโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๑๒ (๑๑) ที่บัญญัติลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้านว่าจะต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในฐานะความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้ กฎหมายว่าด้วยที่ดิน ในฐานะความผิดเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง และกฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานะความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก โดยไม่มีการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดภายหลังการรับโทษไว้ เป็นการไม่เปิดโอกาสให้บุคคลที่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาของศาล รวมทั้งบุคคลที่สำนึกในความผิดและกลับตัวเป็นคนดีของสังคมให้มีสิทธิที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านได้อีก ซึ่งแม้แต่คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา รัฐธรรมนูญก็ยังมีบัญญัติกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของการจำกัดสิทธิของผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งไว้ โดยบัญญัติแต่เพียงห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หากเคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง ในขณะที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่น กลับถูกจำกัดสิทธิยิ่งกว่าการดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับประเทศดังกล่าว การจำกัดสิทธิตามบทบัญญัตินี้จึงไม่เป็นธรรมและเกินความจำเป็น

- ๓ -

และก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคในทางกฎหมาย พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ ประกอบมาตรา ๖

ศาลปกครองสงขลาเห็นว่าเป็นกรณีที่ศาลจะต้องใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) บังคับแก่คดี และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว จึงส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีเป็นไปตาม หลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย ในระหว่างนั้น ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญ” และมาตรา ๒๑๑ วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้ง ของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าว ไว้พิจารณาก็ได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไป เป็นบทบัญญัติที่รับรองและคุ้มครองความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบทบัญญัติใดของ กฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ จะขัดหรือแย้งมิได้ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติที่รับรองว่าการจำกัดสิทธิและ เสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ

- ๔ -

แห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้โดยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ และกฎหมายดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย ส่วนมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่มีหลักการว่า บุคคลทุกคนมีความเสมอภาคในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ แต่มิได้เป็นการห้ามโดยเด็ดขาด เพราะหากมีความชอบธรรมสนับสนุนให้กระทำได้ หรือหากการเลือกปฏิบัตินั้นเป็นมาตรการเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่นแล้ว ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) เป็นบทบัญญัติว่าด้วยลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านว่าต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด หรือกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองสาธารณประโยชน์อื่น ๆ อีกหลายกรณี อันเป็นบทบัญญัติที่มุ่งหมายให้บุคคลที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและไม่มีลักษณะต้องห้ามเพื่อมาทำหน้าที่ปกครองราษฎรและรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตหมู่บ้าน รวมทั้งเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด การกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว แม้จะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพอยู่บ้าง แต่ก็เกินไปเพียงเท่าที่จำเป็นและพอสมควรแก่กรณี มิได้ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ หรือความเสมอภาคของบุคคล และเป็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

- ๕ -

ที่ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามไว้เป็นการทั่วไปและอย่างเสมอภาคกัน บทบัญญัติ
แห่งกฎหมายดังกล่าวไม่มีมูลกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ คำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดี
จึงไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๖ -

(คำสั่งที่ ๔๑/๒๕๕๕)

(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอกอุรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนุรักษ์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลนุฬา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ